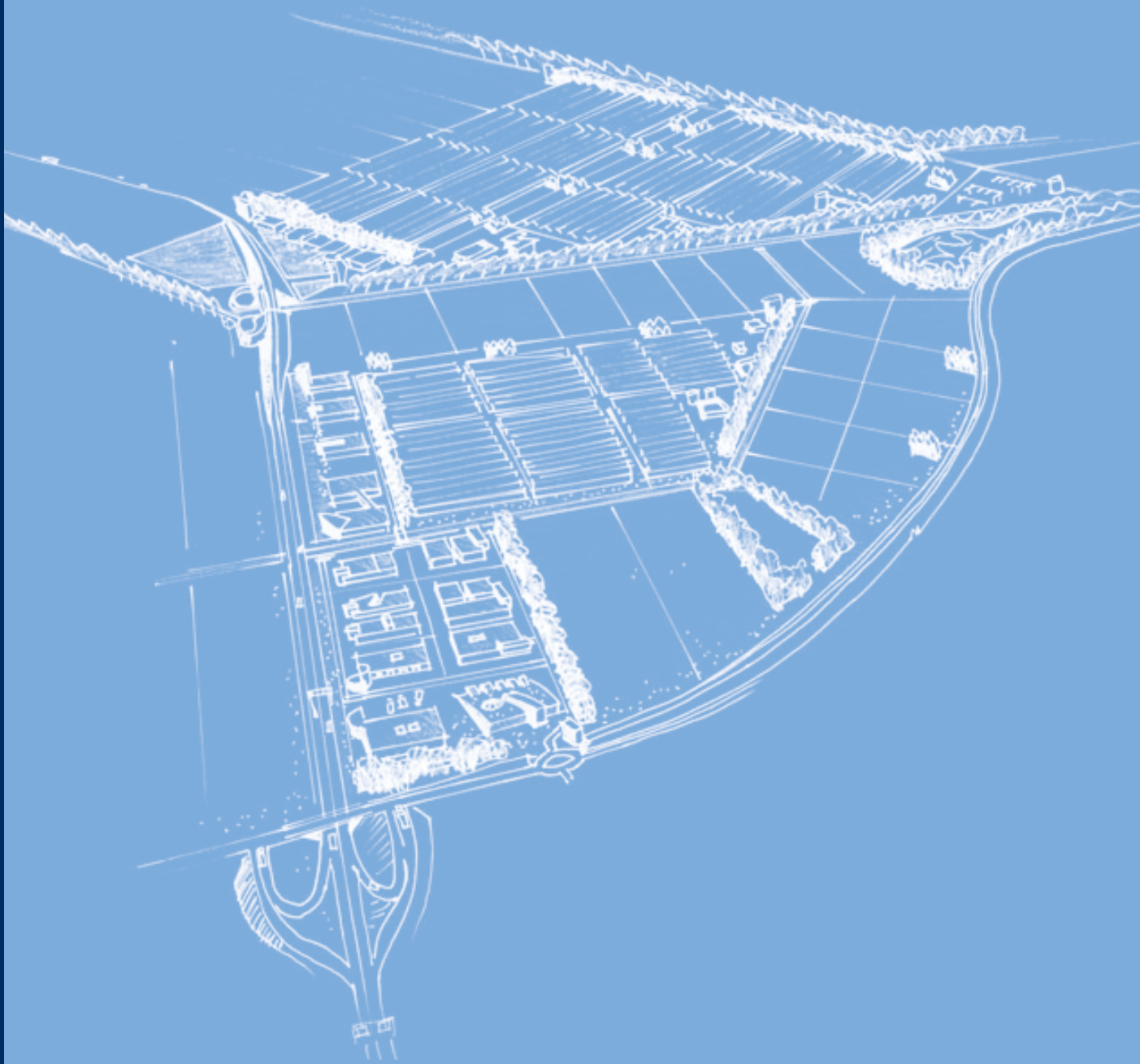

Poort van de Wieringermeer

Startnotitie m.e.r.

samenwerking Grontmij / B & G bv

Poort van de Wieringermeer

Startnotitie m.e.r.

Definitief

Samenwerking Grontmij en B&G BV

Grontmij Nederland bv
Alkmaar, 26 november 2004

Verantwoording

Titel : Poort van de Wieringermeer
Projectnummer : 165708
Documentnummer : 302863
Revisie : D3
Datum : 26 november 2004

Auteur(s) : ir. I.L. Mijnders, drs. P.C. van Veen
e-mail adres : inge.mijnders@grontmij.nl
Gecontroleerd : drs. P.C. van Veen
Paraaf gecontroleerd : 26-11-2004
Goedgekeurd : drs. G. van der Hoeven
Paraaf goedgekeurd : 26/11/2004

Inhoudsopgave

1	Het initiatief in het kort.....	4
1.1	Initiatief en initiatiefnemers.....	4
1.2	Interactief planproces.....	5
1.3	Het plangebied.....	5
1.4	Milieu-effectrapportage.....	6
1.5	Reageren op deze startnotitie?.....	7
2	Achtergrond en doelstelling.....	8
2.1	Glastuinbouw.....	8
2.1.1	De betekenis van de glastuinbouw.....	8
2.1.2	Ontwikkelingen in de glastuinbouw.....	8
2.1.3	Glastuinbouw in Noord-Holland.....	9
2.1.4	Kansen voor glastuinbouw in de Wieringermeer.....	10
2.2	Agribusiness.....	10
2.3	Doelstelling van het initiatief.....	11
3	Gebiedsanalyse.....	12
3.1	Bodem en water.....	12
3.2	Groen en ecologie.....	13
3.3	Cultuurhistorie en landschap.....	14
3.4	Ontsluitingsstructuur.....	15
3.5	Grijze milieuaspecten.....	17
4	Alternatieven.....	18
4.1	Alternatieven.....	18
4.2	De voorbeelduitwerkingen uit de Ontwikkelingsvisie.....	19
5	Eerste indicatie van de milieueffecten.....	23
5.1	Inleiding.....	23
5.2	Water.....	23
5.3	Groen en ecologie.....	24
5.4	Verkeer en vervoer.....	25
5.5	Landschappelijke vormgeving.....	26
5.6	Overige milieueffecten.....	26
6	Achtergronden besluiten in het kader van m.e.r. Wieringermeer...29	
6.1	Beleidsontwikkelingen.....	29
6.2	Milieu-effectrapportage.....	31
6.3	Bestemmingsplan.....	32
	Literatuurlijst.....	34

1 Het initiatief in het kort

1.1 Initiatief en initiatiefnemers

Samenwerking Grontmij en B&G BV heeft het initiatief genomen tot het ontwikkelen van de Poort van de Wieringermeer. Dit project betreft de ontwikkeling in het zuidoostelijk deel van de Wieringermeer van:

- een projectlocatie voor grootschalige glastuinbouw,
- en een bedrijventerrein voor agribusiness en logistiek.

Bij grootschalige glastuinbouw moet gedacht worden aan bedrijven met een omvang van minimaal circa 20 hectare. De grootschaligheid van de glastuinbouw is in het Streekplan Noord-Holland Noord als voorwaarde opgenomen voor de ontwikkeling van het gebied. De grootschalige bedrijven kunnen in de andere door de provincie aangewezen projectlocatie Het Grootslag door de kleinschalige verkavelingstructuur minder efficiënt worden ingepast. Hiermee is de ontwikkeling van de Poort van de Wieringermeer dus complementair aan de ontwikkeling van glastuinbouw in Het Grootslag.

Nota van Beantwoording en Statenvoordracht Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord

Alleen als aangetoond is dat vestiging in het Grootslag voor een categorie glastuinbouwbedrijven onvoldoende ontwikkelingsmogelijkheden biedt, wijken wij af van deze lijn. Gedoeld wordt op megabedrijven die binnen de bestaande verkavelingstructuur van het Grootslag over onvoldoende armslag kunnen beschikken.

Op het agribusinesssterrein zullen zich bedrijven kunnen vestigen in de volgende sectoren: transport en overslag van agrarische producten, primaire verwerking en opslag van groenten- en fruitproducten (wassen en verpakken), groenten- en fruitverwerkende industrie, loonwerkerbedrijven, verpakkingsindustrie en toeleveranciers van grondstoffen. Dit voor zover zij een directe relatie hebben met de agrarische sector. In het vervolg (bestemmingsplan) zal in overleg met de gemeente worden nagegaan welke bedrijven op het bedrijventerrein toegelaten worden.

Met de ontwikkeling van het agribusinesssterrein zullen twee doelen worden bereikt: efficiencyverbetering door ruimtelijke concentratie van de bedrijfsprocessen en optimalisatie van logistieke processen door samenwerking.

De combinatie van glastuinbouw met agribusiness en logistiek brengt een grootschalige ketenintegratie met zich mee: productie, verwerking, verpakking en distributie. Deze ketenintegratie heeft zowel een positief gevolg voor de lokale regionale economie (nieuwe economische dragers) als ook voor het milieu (minder transportbewegingen).

1.2 Interactief planproces

De ontwikkeling van de Poort van de Wieringermeer is een zaak van velen. Samenwerking Grontmij en B&G BV wil met de betrokken overheden en belanghebbende partijen in gesprek gaan en met hen het ontwikkelingsproces doorlopen.

Een belangrijk punt hierin is het ontwikkelen van het plangebied in nauwe samenwerking met ondernemers die zich op termijn willen vestigen in het gebied. Op dit moment is er een nauwe samenwerking van de initiatiefnemer met Van den Ende – Van Kleef. Van den Ende – Van Kleef is een tomatenteler die momenteel is gevestigd in Made. Dit bedrijf is voornemens om zich in de Wieringermeer te vestigen. In eerste instantie zal een bedrijf van 40 hectare worden gerealiseerd, dat zal uitgroeien tot 80 hectare. Ook wordt overlegd met diverse andere tuinders die zich richten op grootschalige intensieve groenteteelt.

Met de ondernemers zullen concrete afspraken worden gemaakt, zodanig dat ook met hen in het interactieve planproces gezamenlijk kan worden gewerkt aan de planvorming voor de te ontwikkelen locatie.

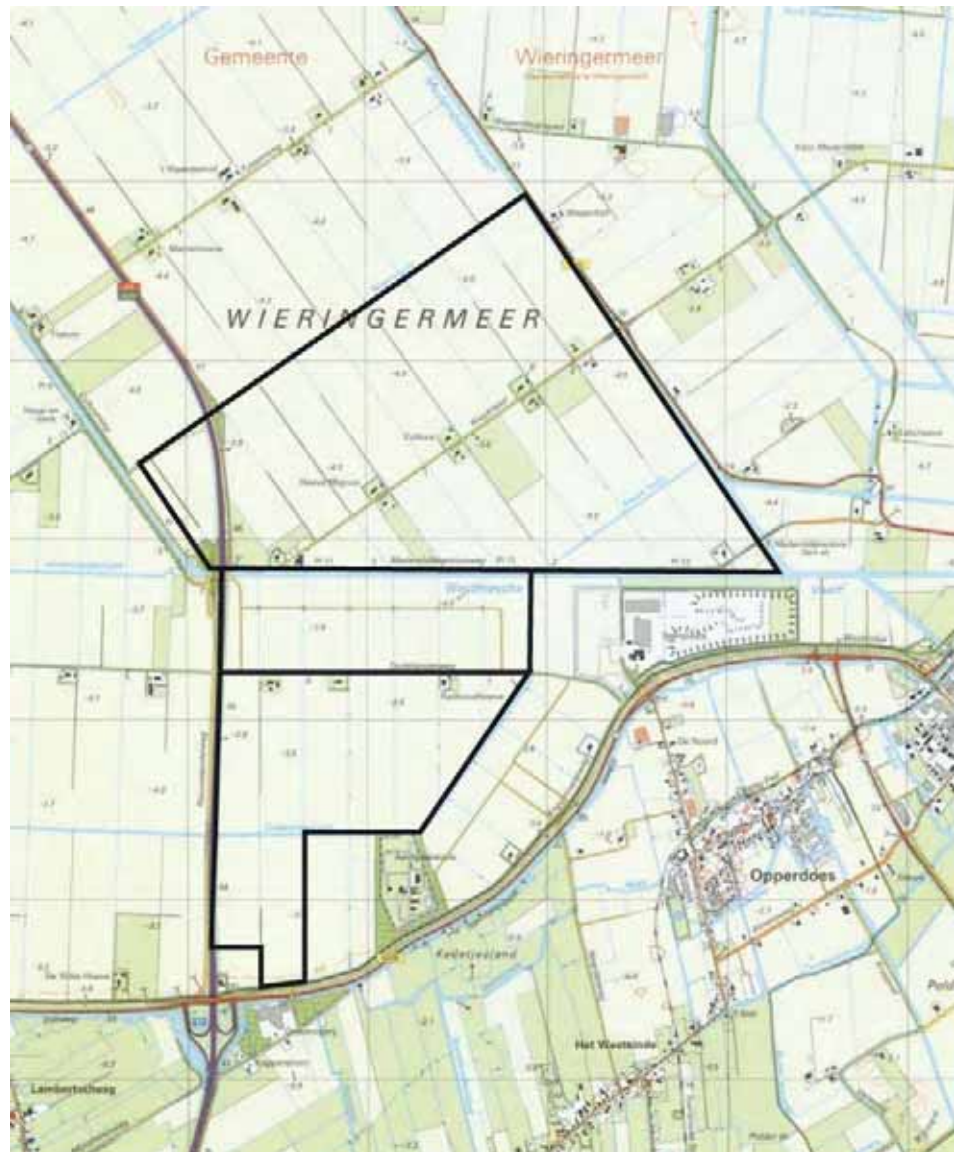
1.3 Het plangebied

De projectlocatie voor grootschalige glastuinbouw en het bedrijventerrein voor agribusiness en logistiek wordt gerealiseerd in het gebied dat wordt begrensd door de snelweg A7, de Koggenrandweg (die gelegen is langs de noordzijde van de Westfriesche Omringdijk), de Centrale Afvalverwerking Wieringermeer, de Medemblickervaart en de Wagentocht (zie figuur 1.1). Het plangebied is circa 520 ha groot. Het plangebied is op dit moment grotendeels in gebruik voor akkerbouw.

Het gebied is in feite opgesplitst in twee deelgebieden (zie ook hoofdstuk 4). Dit houdt verband met de teelt van Opperdoezer Ronde aardappelen in twee gebieden ten zuiden van de Westfriesche Vaart. De teelt van deze aardappels is gebonden aan specifieke regelgeving, onder andere quotum en vastgelegde (grondgebonden) locaties voor de teelt. Er wordt vanuit gegaan dat deze gebieden vooralsnog niet kunnen worden ontwikkeld voor andere functies. Het gebied tussen de A7, de Oudelandeweg, de CAW en de Medemblickersluisweg is wel in het plangebied voor de m.e.r.-studie opgenomen, omdat hier mogelijk een nieuwe ontsluitingsweg moet worden gerealiseerd tussen het noordelijk en zuidelijk deel van het te ontwikkelen terrein. Het tracé van de weg, inclusief de noodzaak van een brug over de Westfriesche Vaart, zal worden onderzocht in het verkeerskundig onderzoek (zie paragraaf 5.4).

Ten zuidwesten van het plangebied (nabij de aansluiting op de A7) wordt momenteel de nieuwbouw van Veiling Zon / Hiemstra BV en GAM Bakker gerealiseerd. Om deze bouwactiviteit mogelijk te maken, is gebruik gemaakt van de procedure ex artikel 19 lid 1 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening, waarbij vrijstelling is verleend van de bepalingen van het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied 1996'. Het betreft de eerste bedrijven op het te ontwikkelen bedrijventerrein voor agribusiness en logistiek. De kavel die hier ontwikkeld wordt maakt geen deel uit van het plangebied voor de m.e.r.-studie, wel zal de kavel worden behandeld in het nieuw op te stellen bestemmingsplan.

Naast het plangebied wordt een studiegebied onderscheiden. Dit is het gebied waarbinnen effecten als gevolg van de nieuwe ontwikkeling kunnen optreden. De omvang van het studiegebied verschilt per aspect dat onderzocht wordt. In de m.e.r.-studie zullen de effecten op zowel plangebied als ook studiegebied worden behandeld.

Figuur 1.1: Ligging van het plangebied

Zeer grote glastuinbouwbedrijven, van bijvoorbeeld 50 ha, zullen zich, gezien de verkavelingstructuur, bij voorkeur ten noorden van de Westfriesche Vaart vestigen. Kleinere, maar nog steeds grootschalige glastuinbouwbedrijven kunnen in beide deelgebieden worden gerealiseerd. Agribusiness kan in beide deelgebieden een plaats krijgen.

1.4 Milieu-effectrapportage

Voor de ontwikkeling van de projectlocatie voor grootschalige glastuinbouw en het bedrijventerrein voor agribusiness en logistiek moet de procedure van milieu-effectrapportage (m.e.r.) worden doorlopen. Dit houdt onder meer in dat een milieu-effectrapport (MER) zal worden opgesteld.

Het indienen van deze startnotitie vormt het begin van de m.e.r.-procedure. Samenwerking Grontmij en B&G BV is voor deze procedure formeel initiatiefnemer. De gemeenteraad van de gemeente Wieringermeer is Bevoegd Gezag. Nadere informatie over de m.e.r.-procedure is opgenomen in hoofdstuk 6.

De startnotitie wordt opgesteld ten behoeve van het besluit over het op te stellen bestemmingsplan. Uitkomsten van de MER moeten indien noodzakelijk worden doorvertaald in bestemmingsplanvoorschriften. Deze voorschriften zijn leidend in het gebruik van het plangebied en worden bij verlening van bouwvergunningen in acht genomen. Voorts zullen deze voorschriften hun weerslag vinden in de milieuvergunningen.

1.5 Reageren op deze startnotitie?

Deze startnotitie ligt vier weken ter inzage. In deze periode kunt u een inspraakreactie sturen naar:

Gemeente Wieringermeer
t.a.v. de heer S.J. Mensonides
Postbus 1
1770 AA Wieringerwerf

Bij de inspraak op de startnotitie gaat het om de vraag of er naast de in deze startnotitie aangegeven onderwerpen, naar uw mening aanvullende onderwerpen nader onderzocht dienen te worden in het milieu-effectrapport (MER).

Het gaat nog niet om de vraag of u het al dan niet eens bent met het plan om de projectlocatie te vestigen. Die vraag komt aan de orde bij de inspraak over het voorontwerpbestemmingsplan. In hoofdstuk 6 wordt verder ingegaan op de m.e.r.-procedure en de relatie met het bestemmingsplan.

2 Achtergrond en doelstelling

2.1 Glastuinbouw

2.1.1 De betekenis van de glastuinbouw

Glastuinbouw is voor de provincie Noord-Holland van groot economisch belang. Op dit moment heeft de glastuinbouw in Noord-Holland de hoogste productiewaarde binnen de agrarische sector, dit ondanks het beperkte ruimtebeslag. De toegevoegde productiewaarde van de glastuinbouw bedraagt ruim € 500.000,- per hectare. Ter vergelijking: de teelt van de gewassen die traditioneel in de Kop van Noord Holland worden geteeld, bieten, aardappelen en tarwe, brengen per hectare niet meer dan € 5.000,- per hectare op. De 1.000 hectare glastuinbouw in Noord Holland levert momenteel ongeveer 6.000 arbeidsplaatsen op. Glastuinbouw is hiermee een belangrijke economische motor voor de Noord-Hollandse economie en levert een grote bijdrage aan de werkgelegenheid.

2.1.2 Ontwikkelingen in de glastuinbouw

Schaalvergroting

In de glastuinbouw is momenteel een schaalvergroting in ontwikkeling. Behoorden enkele jaren geleden bedrijven met een omvang van 10 hectare tot de grootste glastuinbouwbedrijven van Nederland, op dit moment worden bedrijven gerealiseerd met een oppervlak van meer dan 40 hectare.

De drijvende krachten achter deze schaalvergroting zijn:

- Europese en mondiale concurrentie
Er wordt steeds meer voor een mondiale markt geproduceerd waar de concurrentie aangegaan moet worden met nieuwe gebieden. Schaalvergroting in de sector levert kostenbesparing op vanwege de gunstigere verhouding tussen vaste en variabele kosten. Ook is er steeds meer sprake van buitenlandse concurrentie op de binnenlandse markt.
- Marktstructuur
Vanwege de structuur van de markt, worden steeds meer grote contracten gesloten tussen producent en afnemer (groot winkelbedrijven) zonder tussenkomst van een veiling.
- Innovatie in techniek en teeltmethoden
Schaalvergroting biedt economisch draagvlak voor het ontwikkelen en gebruiken van innovatieve technieken en teeltmethoden zoals automatisering en robotisering. Anderzijds leidt innovatie in techniek en teeltmethoden automatisch tot schaalvergroting in de sector.
- Inzet van arbeid
Grootschalige glastuinbouw betekent continue werkgelegenheid (jaar-rond). Daarnaast kan door de grootschaligheid ingezet worden op kwaliteit van het personeel, door de grootschaligheid is meer behoefte aan specialisten.

- Eisen op het gebied van energie-efficiency
In het Besluit glastuinbouwbedrijven zijn eisen op het gebied van energie-efficiency opgenomen. Grootschalige glastuinbouwbedrijven kunnen hieraan in het algemeen beter voldoen dan kleine bedrijven.

De sterke schaalvergroting in de sector heeft geleid tot een toenemende vraag naar grote en goed ontsloten en aaneengesloten kavels.

Verplaatsing / herstructurering

De behoefte aan verplaatsing van bedrijven wordt zowel veroorzaakt door ontwikkelingen van buiten de sector als ook vanuit ontwikkelingen binnen de sector zelf.

De (glas)tuinbouw is van oudsher vooral in de nabijheid van steden gevestigd. Veel glastuinbouwbedrijven in de nabijheid van de steden zoeken een andere locatie. De belangrijkste reden hiervan is de voortgaande verstedelijking van de periferie van steden en woonkernen. Hierdoor stijgen de grondprijzen en de (glas)tuinbouw moet wijken voor woningen, infrastructuur en recreatiegebieden. Vanuit de sector zelf bestaat er vaak behoefte tot uitbreiding (zie schaalvergroting), er bestaat vaak maar beperkte mogelijkheid om een bestaand bedrijf op de huidige locatie uit te breiden.

2.1.3 Glastuinbouw in Noord-Holland

In oktober 2004 is het Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord door Provinciale Staten vastgesteld als zijnde het nieuwe Streekplan voor Noord-Holland Noord. Daarin beschrijft de provincie dat zij een toenemende behoefte voorziet van glasareaal vanwege de autonome groei in de sector en vanwege de landelijke herstructurering van de glastuinbouwsector. Daarnaast is ruimte nodig voor de bundeling van een deel van de in Noord-Holland Noord verspreid liggende glastuinbouwbedrijven.

De provincie zet in op het tegengaan van uitbreiding van verspreid liggend glas en het tegengaan van verspreide nieuwvestiging, door nieuwvestiging uitsluitend toe te staan in daartoe te ontwikkelen en duurzaam in te richten projectlocaties. Het zuidoostelijk deel van de Wieringermeer is in het Streekplan opgenomen als projectlocatie.

In het Streekplan Noord-Holland Noord (2004) is een aantal locaties in Noord Holland aangewezen voor de vestiging van glastuinbouwbedrijven:

- het Grootslag, waarin nog circa 240 ha kan worden gerealiseerd;
- Wieringermeer (vooralsnog 300 hectare voorzien)¹;
- Alton (Heerhugowaard), vooralsnog wordt geen uitbreiding van dit gebied voorzien.

De aangewezen gebieden dienen naast de doelstellingen van de provincie ook voor de overloop van bedrijven uit de Randstad of elders uit den lande.

Het Grootslag en Alton zijn niet of minder geschikt voor de vestiging van zeer grootschalige glastuinbouwbedrijven (20 tot 100 ha) en bedrijven met verdere groeipotenties. Er kunnen in die gebieden geen grote aaneengesloten glasclusters worden gerealiseerd.

¹ Tot 2030 is een totale behoefte van 600 hectare benodigd, Ontwerp-Streekplan Noord-Holland Noord.

Dit heeft te maken met de verkavelingstructuur van deze gebieden en de manier waarop deze gebieden ontsloten zijn. In het Streekplan is dan ook opgenomen dat Wieringermeer zich richt op de grootschalige glastuinbouwbedrijven en dat de kleinere bedrijven zich met name in het Grootslag moeten vestigen. De gebieden zijn dan ook niet concurrerend maar complementair aan elkaar.

2.1.4 Kansen voor glastuinbouw in de Wieringermeer

Het plangebied in de Wieringermeer biedt veel kansen en is in verschillende kenmerken uitermate geschikt voor de ontwikkeling van grootschalige glastuinbouw en daaraan gekoppeld de ontwikkeling van agribusiness en logistiek.

De voordelen van de projectlocatie zijn:

- een goede ontsluiting c.q. aansluiting op de A7;
- de aanwezige ruimte biedt mogelijkheden voor een grootschalige ontwikkeling, de grootschalige verkaveling sluit goed aan op de schaalvergroting in de glastuinbouwsector, bovendien is ruimte aanwezig voor uitbreiding van bedrijven op lange(re) termijn;
- de aanwezigheid van een sterke landbouwsector en het aanwezige ondernemerschap, de ontwikkeling van de locatie sluit hierdoor direct aan bij de lokale economie;
- de goede natuurlijke productieomstandigheden, de Wieringermeer beschikt over een hoge lichtintensiteit (zonuren) en een gematigd klimaat, wat gunstig is voor de groei van het gewas;
- de goede mogelijkheden die er zijn voor duurzame ontwikkelingen, zoals efficiënte en duurzame (energie)oplossingen (windenergie, zonne-energie of energie uit biomassa);
- de grote behoefte aan versterking van de regionale economie (toename van werkgelegenheid) op het niveau van de gehele Kop van Noord-Holland, om deze reden is er dan ook draagvlak voor het initiatief;
- binnen de regio is er zowel kwantitatief als kwalitatief voldoende arbeidspotentieel beschikbaar;
- de gronden zijn inmiddels verworven, het risico van prijsopdrijving door grondspeculatie van derden is dan ook afwezig; dit biedt ondernemers zekerheid over groeimogelijkheden, nu en in de toekomst.

2.2 Agribusiness

Een belangrijke trend in Nederland is de vervanging van traditionele gewassen door tuinbouw- en glastuinbouwgewassen. Hierdoor neemt de productie van een gebied (en daarmee ook de inkomsten) sterk toe.

Schaalvergroting in de sector, het besparen van kosten in logistieke processen en de concurrentie dwingen tot innovatieve oplossingen in de sector. Steeds meer vindt voorbereiding van producten plaats (bijvoorbeeld wassen, snijden en verpakken van producten) alvorens het naar de afnemers wordt gebracht. Agribusiness wordt steeds meer een eigen sector met de behoefte aan een eigen plaats.

Door het clusteren van agribusinessbedrijven kunnen voordelen worden gerealiseerd, zoals realisatie van gezamenlijke was- en tankplaatsen, gezamenlijke voorzieningen voor het wassen van kratten en gecombineerd transport van goederen.

Deze clustering heeft een positief effect op de economie, gaat ruimtelijke verspreiding tegen, reduceert vervoersbewegingen aanzienlijk en heeft positieve effecten voor het milieu.

Provincie Noord-Holland geeft in haar Streekplan Noord-Holland Noord aan dat zij streeft naar sterke agribusinesscomplexen. In de Wieringermeer wordt in het Streekplan ruimte geboden aan een kleiner bedrijventerrein toegespitst op agribusiness en logistiek.

In dit kader is het project aangewezen als Etalageproject in het kader van de Regeling Agrologistiek. Agribusiness en glastuinbouw versterken elkaar door de bundeling van productstromen en logistieke bewegingen. De ligging van het plangebied direct aan de A7 is gunstig voor de afvoer van de verwerkte producten.

2.3 Doelstelling van het initiatief

Zoals geschetst in de voorgaande paragrafen blijkt dat er behoefte bestaat aan een locatie in de Kop van Noord-Holland waar een combinatie van groot-schalige glastuinbouw en een bedrijventerrein voor agribusiness en logistiek kan worden ontwikkeld.

Samenwerking Grontmij en B&G BV heeft het initiatief genomen om in het zuidoostelijk deel van de Wieringermeer de locatie voor deze functies te ontwikkelen. Het initiatief bestaat uit circa 60 hectare bedrijventerrein en circa 460 hectare glastuinbouw.

De realisatie van de locatie kan bij de huidige teruglopende agrarische bedrijvigheid een belangrijke versterking vormen van de regionale economie en werkgelegenheid. Dit uit zich in werkgelegenheid in de glastuinbouwgebieden zelf en in het aantrekken van hoogwaardiger werkgelegenheid ter ondersteuning van de tuinbouwbedrijven. Naar verwachting betreft het 5 à 6 arbeidsplaatsen (fte) per hectare glastuinbouw, afhankelijk van de teelt. Op het agribusinesssterrein zullen naar verwachting ook enkele honderden extra arbeidsplaatsen worden gecreëerd.

3 Gebiedsanalyse

Onderstaande beschrijving richt zich primair op het plangebied. Bij het beschrijven van de milieueffecten moet uitgegaan worden van een groter gebied waarin effecten kunnen optreden. Milieuaspecten die boven het niveau van het plangebied uitstijgen zijn bijvoorbeeld lichthinder, extra verkeersbewegingen en een mogelijke verandering van de (grond)waterhuishouding.

In het MER zal worden ingegaan op de effecten binnen het studiegebied, dat is het gebied waarbinnen effecten van de ontwikkeling kunnen optreden. Per aspect zal dit studiegebied verschillen: het landschap zal bijvoorbeeld op het niveau van de Wieringermeer gezien moeten worden, geluidhinder heeft betrekking op de nabije omgeving en de effecten van de landbouw moeten minimaal regionaal gezien worden.

Onderstaande gebiedsanalyse is ook gebruikt bij het opstellen van de Ontwikkelingsvisie, deze is bij deze startnotitie gevoegd.

3.1 Bodem en water

Het plangebied maakt onderdeel uit van de Wieringermeerpolder. De Wieringermeerpolder is een diepe polder. De gronden worden ontwaterd door middel van een stelsel van drainagebuizen en sloten. Het water wordt verzameld in tochten en vaarten en uiteindelijk door gemaal Leemans, bij Wieringen op de Waddenzee uitgeslagen. Onder extreme omstandigheden wordt tevens water uitgeslagen op het IJsselmeer nabij Medemblik (gemaal Lely).

Het maaiveld in het plangebied loopt af van NAP -3,0m direct ten noorden van de Koggenrandweg tot NAP -4,0m bij de Westfriesche Vaart. In noordelijke richting loopt het maaiveld verder af tot ongeveer NAP -4,5 aan de noordrand van het plangebied.

De Wieringermeer is ingedeeld in vijf peilgebieden, dit zijn gebieden waar door middel van stuwen en gemalen een bepaalde waterstand in de watergangen wordt gehandhaafd. Het plangebied ligt in twee peilgebieden. De grens tussen de twee peilgebieden wordt gevormd door de Westfriesche Vaart.

De Westfriesche Vaart is de grootste watergang in het gebied; deze vaart heeft een functie voor scheepvaart. In het zuidelijk deel van het plangebied is de Oudelandertocht gelegen. De noordwestgrens van het plangebied wordt gevormd door de Wagentocht en de noordoostgrens door de Medemblikkervaart. Voor het water in het plangebied geldt de typering 'algemeen polderwater'. Het is rijk aan nutriënten (voedingsstoffen) en chloride. Het hoge chloridegehalte wordt veroorzaakt door de invloed van brak kwelwater.

Ten zuiden van het plangebied ligt het oude land (West-Friesland). Het oude land ligt ongeveer twee meter hoger dan het plangebied. De stijghoogte

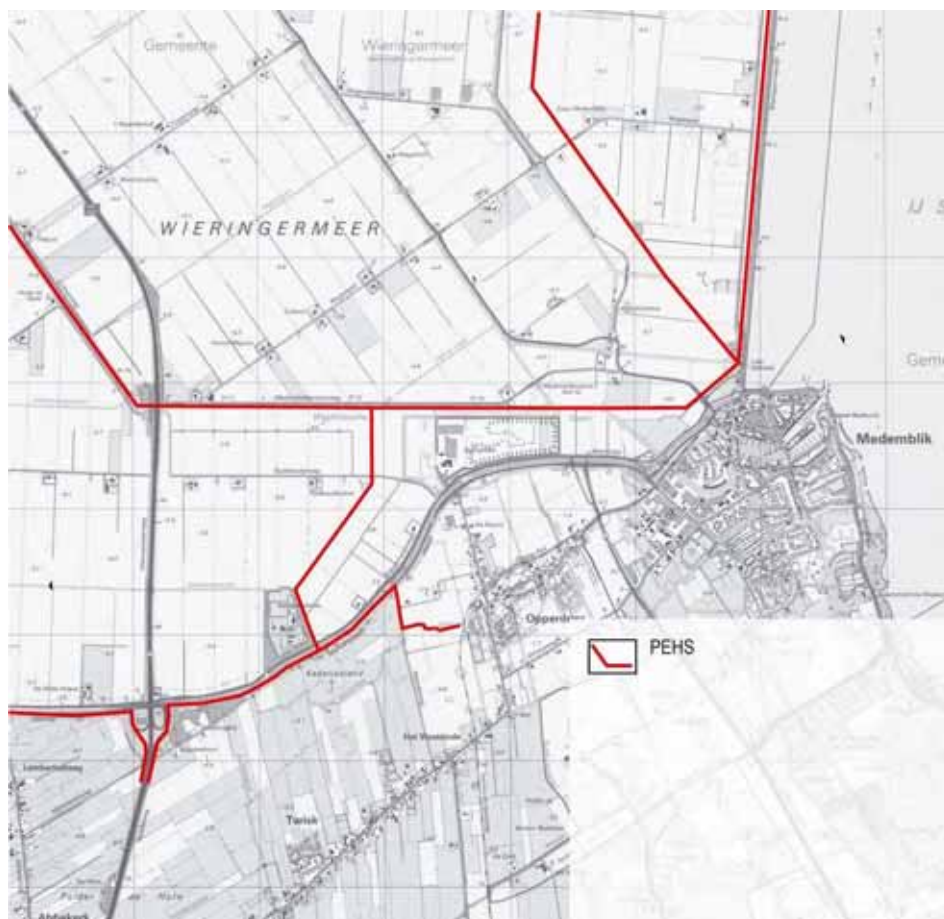
(grondwaterstand) van het diepe grondwater neemt geleidelijk af van het oude land naar de diepe polder. Door het verschil in stijghoogte treedt in de polder kwel op: een opwaartse stroming van het grondwater. De kwel is het sterkst direct ten noorden van de dijk; hierdoor is de kans aanwezig dat bij het graven van nieuwe watergangen de slootbodembodem opbarst.

Het grondwater is licht brak (in het zuidelijk deel van het plangebied) tot zout (in het noordelijk deel van het plangebied).

3.2 Groen en ecologie

De ecologische waarde van het plangebied is beperkt. De landerijen worden intensief voor akkerbouw gebruikt. In het plangebied is volgroeide lijnbeplanting en erfbeplanting aanwezig. Deze hebben een cultuurhistorische betekenis. Verder is opgaande beplanting aanwezig rondom het gascompressorstation en de afvalverwerking. Langs de A7 is een aantal blokken met beplanting aanwezig ter hoogte van de kruising met de Westfriesche Vaart en in de bocht van de A7 die naar het westen afbuigt.

In en rond deze begroeiing zullen waarschijnlijk zangvogels en kleine zoogdieren voorkomen. De volwassen bomen en de boerderijen bieden mogelijk nestgelegenheden voor vleermuizen. Indien bomen gekapt moeten worden, zal een aanvullend vleermuizenonderzoek worden uitgevoerd.

Figuur 3.1: Ligging ecologische verbindingzones (PEHS)

Voor het initiatief wordt een natuurtoets uitgevoerd, waarin:

- de waarde van flora en fauna beschreven zal worden;
- ingegaan wordt op het feit of de voorkomende soorten beschermd zijn;
- en op de consequenties van een beschermde status van een soort op het project.

In de Beleidsnota Natuur en Landschap heeft de provincie Noord Holland in 1993 een stelsel van natuur(kern)gebieden en ecologische verbindingzones vastgelegd. De Westfriesche Vaart is aangewezen als verbindingzone. Verder is een verbinding gepland in het kader van een otterproject. Deze verbinding is gepland tussen de dijk (ten oosten van het gascompressorstation) en de Westfriesche Vaart, ten westen van de afvalverwerking. Zie figuur 3.1.

3.3 Cultuurhistorie en landschap

De Wieringermeer is een droogmakerij die in het begin van de dertiger jaren is aangelegd om nieuwe landbouwgrond te winnen. Voor die tijd was het gebied nog Zuiderzee, begrensd door de Westfriesche omringdijk, de Waardpolder, de Oostpolder en het eiland Wieringen.

Figuur 3.2: Cultuurhistorische waarden

De Wieringermeer is een echte landbouwpolder waarin doelmatigheid voorop stond bij de ontwikkeling. De inrichting van het gebied is zo eenvoudig en rationeel mogelijk gehouden. De boerderijen van de Wieringermeer (ontworpen door Grandpré Molière) zijn planmatig gebouwd. De erfbeplanting die is aangelegd heeft model gestaan voor andere droogmakerijen en ruilverkavelingen. Een stelsel van kanalen en tochten zorgt voor de afwatering van de polder. De kanalen sluiten aan op de kanalen van het 'vaste land'. In het zuidelijk deel van de Wieringermeer zijn de watergangen speciaal ingericht op het vervoer van landbouwproducten over water.

De provincie Noord Holland heeft de cultuurhistorische waarden geïnventariseerd in een Cultuurhistorische Waardenkaart. Hierin wordt onderscheid gemaakt in 'waarde', 'hoge waarde' en 'zeer hoge waarde'. Zie figuur 3.2. In het Streekplan wordt de Wieringermeer aangemerkt als cultuurhistorisch waardevol, er wordt vanuit gegaan dat de Cultuurhistorische Waardenkaart gebruikt wordt als informatie- en inspiratiebron bij de belangenafweging in ruimtelijke planprocessen.

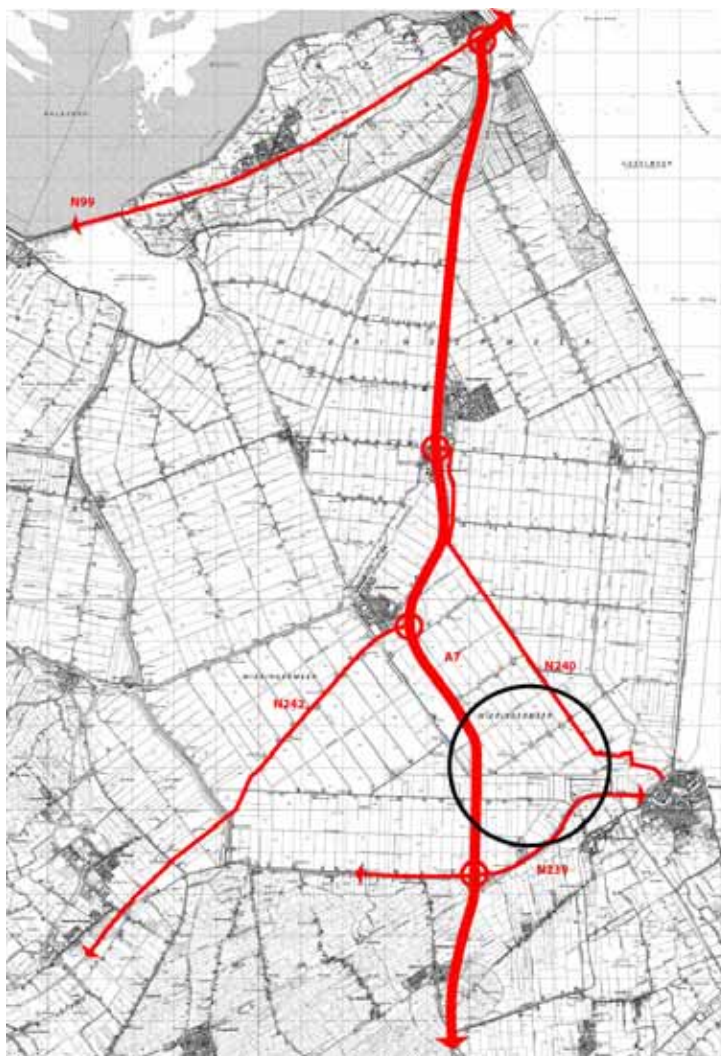
De gehele polder is aangegeven als gebied met historisch geografisch hoge waarde. In de polder, en ook in het plangebied, bevindt zich een groot aantal historisch-geografisch waardevolle lijnen. Van hoge waarde zijn de wegen, de Westfriesche Vaart en de Medemblickervaart.

In de omgeving van het plangebied zijn de stad Medemblik en het dorp Twisk en ook de Westfriesche Omringdijk van zeer hoge cultuurhistorische waarde. Een hoge waarde hebben het dorp Opperdoes en de kleiputten aan de voet van de Westfriesche Omringdijk. Ten westen van de A7 liggen weilanden met een hoge cultuurhistorische waarde.

Direct rondom de projectlocatie bevinden zich volgens de Cultuurhistorische Waardenkaart verder geen Rijksmonumenten, archeologische of bouwkundigen waarden.

3.4 Ontsluitingsstructuur

Het plangebied wordt deels omringd door hoofdinfrastructuur. De A7 vormt de westgrens, de provinciale weg N239 (Dijkweg) ligt langs de zuidgrens en de provinciale weg N240 (Medemblickerweg) vormt de noordoostgrens van het plangebied. De kernen Medemblik en Opperdoes zijn op de A7 aangesloten via de provinciale weg N239. Langs de dijk, aan de noordzijde, ligt een langzaam verkeerweg, de Koggenrandweg. Zie ook figuur 3.3.

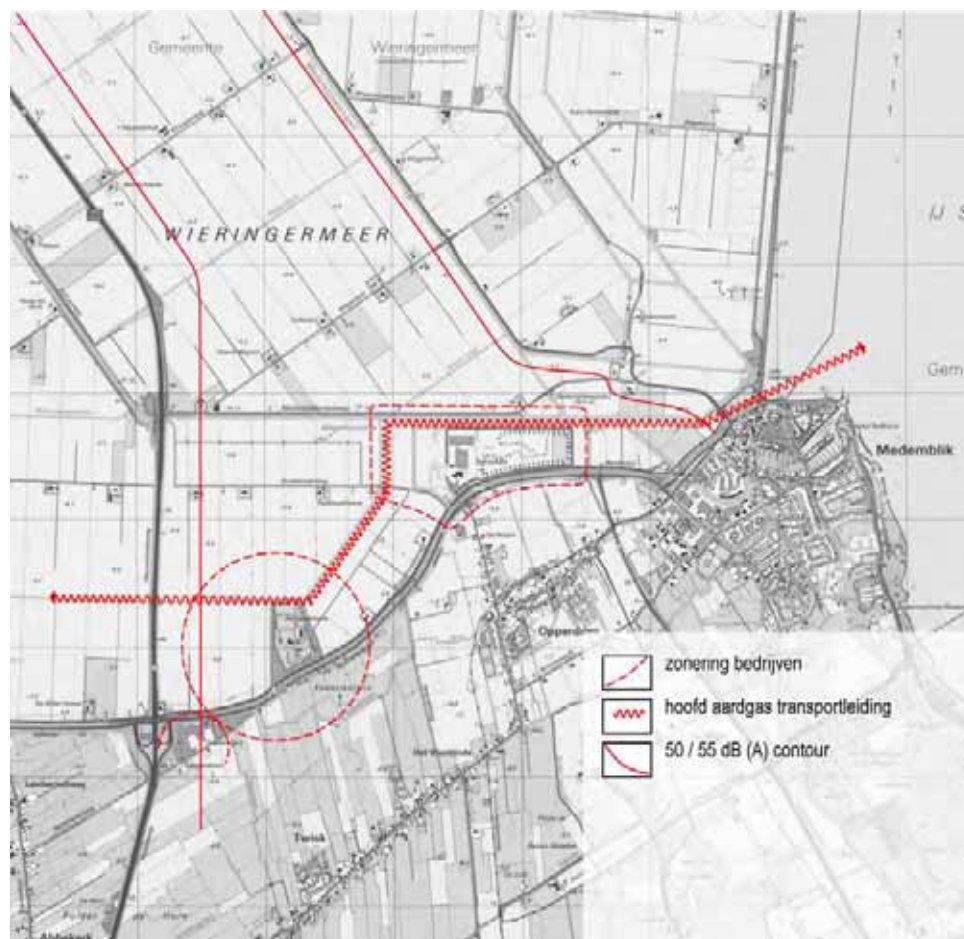
Figuur 3.3: Ontsluitingsstructuur

Op dit moment wordt gewerkt aan de ontsluiting van de agribusinessbedrijven in de hoek A7- N239. Hiervoor wordt een aantakking gemaakt op de Dijkweg (N239) via een bestaande bres in de Westfriesche Omringdijk.

In zowel het zuidelijk deel (ten zuiden van de Westfriesche Vaart) als het noordelijk deel van het plangebied is een aantal agrarische wegen aanwezig.

3.5 Grijs milieuaspecten

Het wegverkeer op de rijksweg A7 produceert geluid in het plangebied. Verder is een aantal bedrijven in de omgeving van het plangebied aanwezig die ook geluid produceren, zoals de afvalverwerking. Rond het compressorstation van de Gasunie ligt een veiligheidscontour voor individueel risico (10^{-6}). Deze zal ook komen te liggen rondom de gasleidingen in en rond het gebied. Hierbinnen mogen geen gevoelige bestemmingen (onder andere woningen, scholen) worden gevestigd. Voorts vindt op de snelweg vervoer van gevaarlijke stoffen plaats. Direct grenzend aan de snelweg dient een risicozone in acht genomen te worden. Binnen het gebied is ook een zendmast aanwezig. Zie ook figuur 3.4.

Figuur 3.4 Overige milieuaspecten

4 Alternatieven

4.1 Alternatieven

Voorafgaand aan het opstellen van deze startnotitie is een Ontwikkelingsvisie opgesteld. De Ontwikkelingsvisie is als bijlage bij deze Startnotitie gevoegd. In de Ontwikkelingsvisie is op basis van het programma (grootschalige glastuinbouw, agribusiness en logistiek) en op basis van een gebiedsanalyse een verkenning gedaan naar de mogelijkheden voor de ruimtelijke inrichting van het plangebied. Het landschap (kavelgrootte en verkavelingsrichting), de cultuurhistorische waarde van het gebied en de grootschaligheid van de bedrijven blijken sterk bepalend voor die inrichting.

De variatie in de inrichting wordt vooral bepaald door:

- water;
- groen;
- ontsluiting;
- landschappelijke vormgeving (lijnen of vlakken);
- de invulling van de ‘driehoeken’ die door inpassing van de grootschalige bedrijven ontstaan.

In de Ontwikkelingsvisie heeft dit geresulteerd in drie voorbeelduitwerkingen voor de inrichting van het gebied. Deze voorbeelduitwerkingen worden in paragraaf 4.2 gepresenteerd. Andere uitwerkingen zijn op basis van de uitgangspunten ten aanzien van het programma en het landschap en de huidige ontwikkelingen niet te verwachten. Agribusiness en logistiek zijn nabij de hoofdontsluiting van het gebied gedacht, dit vanwege het feit dat deze sector arbeids- en vervoerintensief is. Bovendien wordt de nieuwbouw van Veiling Zon / Hiemstra BV en GAM Bakker hier al gerealiseerd. Wij stellen dan ook voor om in het MER uit te gaan van de drie voorbeelduitwerkingen en deze in het MER verder uit te werken.

Bij de verdere uitwerking van de alternatieven zullen de al genoemde plan-elementen water, groen, ontsluiting en landschappelijke vormgeving weer een belangrijke rol spelen. Hierbij zal worden onderzocht of er mogelijk nog varianten mogelijk zijn, die bij een of meerdere alternatieven kunnen worden ingezet.

Voordat de alternatieven in het MER verder worden uitgewerkt, zal eerst een Nota van Uitgangspunten worden opgesteld. Hierin worden de eisen, randvoorwaarden en ambities van de betrokkenen (onder andere gemeente, provincie, hoogheemraadschap en initiatiefnemer) beschreven. Een belangrijke basis hiervoor is al gelegd in de Ontwikkelingsvisie, maar er zal worden nagegaan of nog andere eisen of ambities bestaan op het gebied van waterhuishouding, duurzaamheid of andere thema's. Deze thema's kunnen de varianten binnen de alternatieven bepalen in het MER. Ook de randvoorwaarden op het gebied van percentage uitgeefbaar terrein moeten worden vastgesteld.

De Nota van Uitgangspunten vormt het kader voor de verdere uitwerking van de alternatieven in het MER.

Van de uitgewerkte alternatieven worden de milieueffecten in het MER beschreven. Omdat de milieueffecten en de landschappelijke inpassing in wezen al zijn meegewogen bij de vorming van de alternatieven is de effectbeschrijving van de alternatieven vooral een integratieslag.

Volgens de Wet milieubeheer moet in ieder geval een nulalternatief en een Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) worden beschreven. Het nulalternatief is de beschrijving van de situatie als het initiatief niet door gaat. Het gebied blijft zoals het nu is, met uitzondering van het uitvoeren van de veranderingen waartoe al eerder is besloten: de autonome ontwikkeling. De nieuwbouw van Veiling Zon / Hiemstra BV en GAM Bakker in de hoek A7- N239 is dan ook onderdeel van de autonome ontwikkeling. Het nulalternatief vormt het referentiekader waaraan de effecten van het plan (de andere alternatieven) worden afgemeten.

Na de effectbeschrijving van de alternatieven wordt vastgesteld wat het MMA is. Het MMA kan wellicht nog worden geoptimaliseerd door het toevoegen van mitigerende maatregelen, zoals extra waterberging of extra natuurvriendelijke oevers. Een deel van het MMA moet gezocht worden in de grijze of niet ruimtelijke aspecten binnen de alternatieven.

Alvorens de raad het MER vaststelt, zullen de initiatiefnemers in overleg met de gemeente bij de afronding van het MER in gezamenlijk overleg met gemeente Wieringermeer aangeven wat hun voorkeursalternatief is.

In het MER worden dus de volgende alternatieven beschreven:

- Nulalternatief (referentiekader).
- Alternatief voorbeelduitwerking Flanken;
- Alternatief voorbeelduitwerking Verband van boscomplexen;
- Alternatief voorbeelduitwerking Dijkzoombos;
- Meest Milieuvriendelijk Alternatief;
- Voorkeursalternatief.

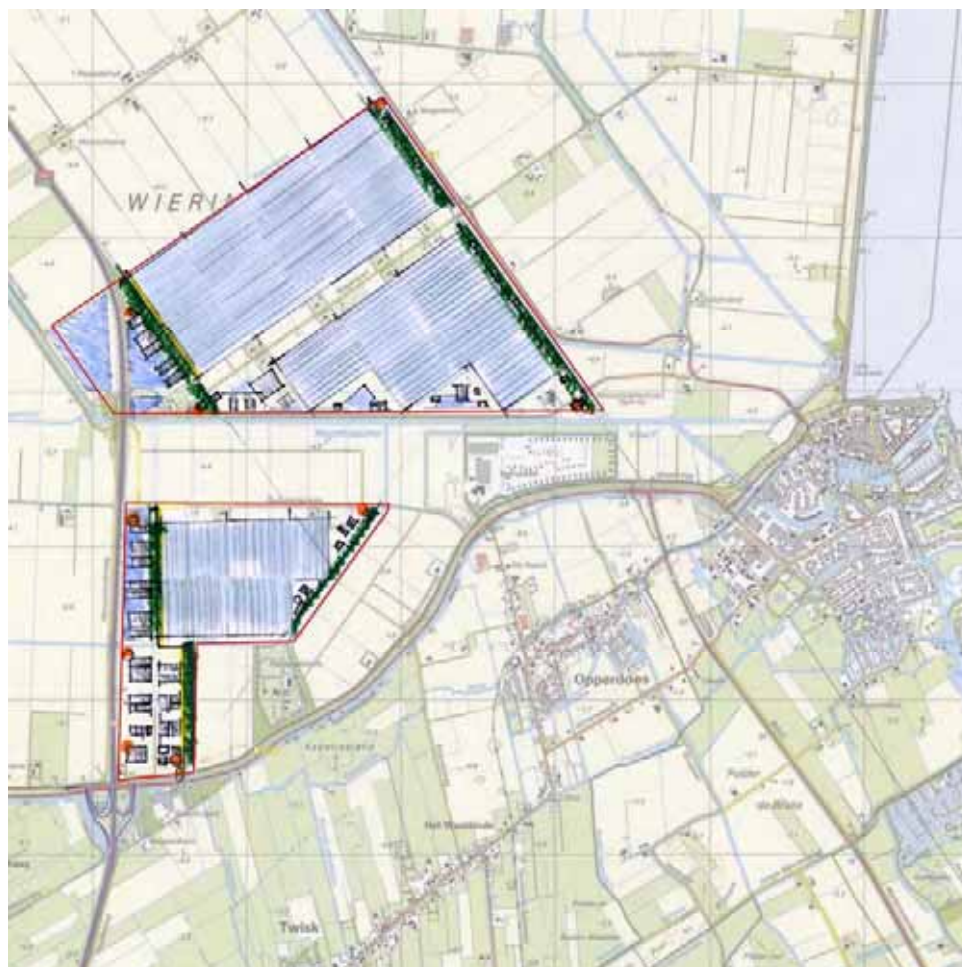
4.2 De voorbeelduitwerkingen uit de Ontwikkelingsvisie

Zoals in de voorgaande paragraaf is aangegeven zullen de voorbeelduitwerkingen uit de Ontwikkelingsvisie als alternatief worden ingezet bij het opstellen van het MER.

De initiatiefnemer richt zich primair op de ontwikkeling van het plangebied. In de voorbeelduitwerkingen is echter ook groen ingetekend buiten het plangebied. In gezamenlijk overleg met de gemeente zal bepaald worden op welke wijze dit groen gerealiseerd kan worden. De initiatiefnemer zal zich inspannen om de groengebieden buiten het plangebied te realiseren. Daarvoor zal zij overleg hebben met gemeente, provincie en overige belanghebbenden.

Hierna volgt een korte omschrijving van de drie alternatieven.

Alternatief 1: Flanken

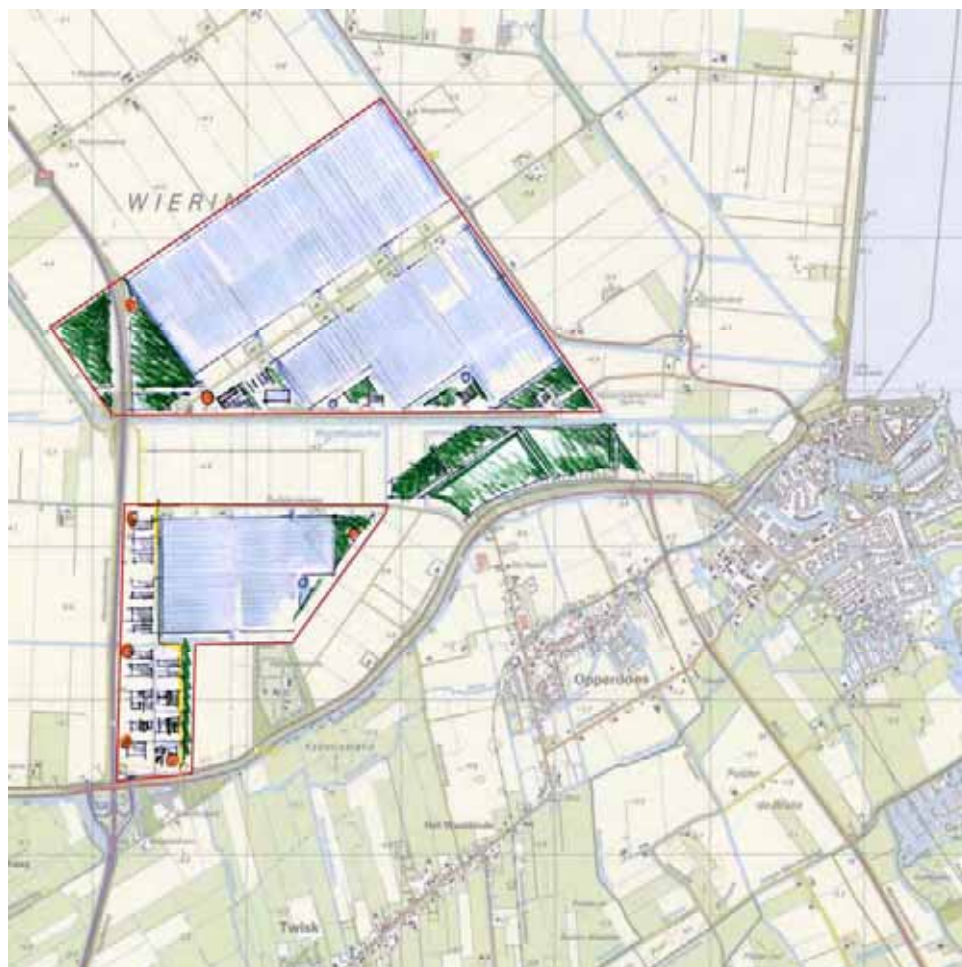
Kenmerken:

- inpassing op niveau van projectgebied
- gebaseerd op hoofdrichting beplanting (lijnen)

Bomenrijen flankeren de projectlocatie voor grootschalige glastuinbouw en het bedrijventerrein voor agribusiness en logistiek. De bomenrijen spelen in op de kenmerkende bestaande bomenstructuren en hoofdrichtingen in de polder en sluiten zo op lichtvoetige wijze aan bij het landschap.

De bomen geven de glastuinbouw en het terrein voor agribusiness en logistiek een duidelijke begrenzing en interne zonerings. Bewust wordt de 'Poort van de Wieringermeer' niet in het geheel door bomen omzoomd. Er wordt naar een transparante aansluiting gezocht op het aanliggende open landbouwgebied. In de flanken kunnen kleinere elementen worden ingepast zoals woningen of kantoren. Water wordt gecompenseerd langs de snelweg in combinatie met zichtlocaties.

Alternatief 2: Verband van boscomplexen

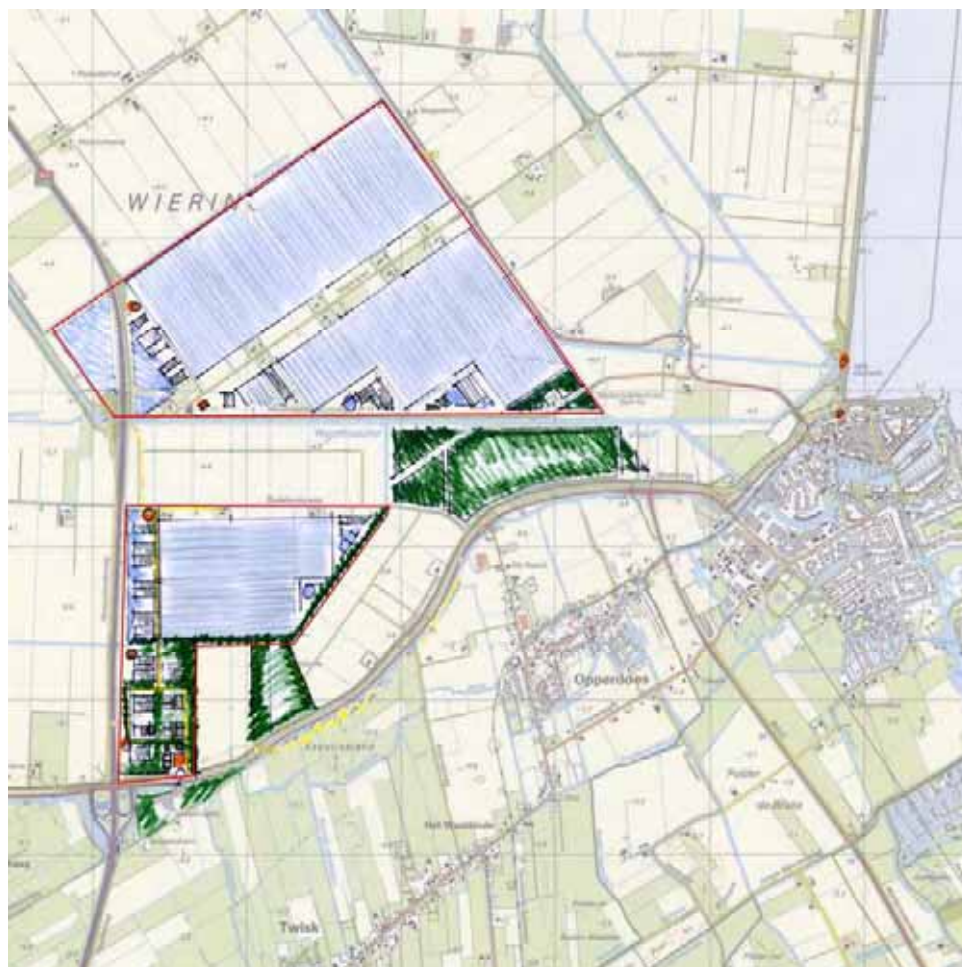
	Glastuinbouw
	Bedrijfsgebouw
	Zichtpunt
	Bepanting
	Water
	Weg
	Plangrens

Kenmerken:

- inpassing op niveau Wieringermeer
- gebaseerd op verdraaiing van hoofdrichtingen

De inpassing van de ontwikkeling gaat uit van het definiëren van vlakken door een verband van grotere boscomplexen. De grote blokken markeren de verdraaiingen in het landschap en accentueren de opbouw en de maat van het landschap. Zo wordt de projectlocatie voor grootschalige glastuinbouw, agribusiness en logistiek krachtig opgenomen in het geheel van de polder. De voorgestelde toepassing van beplantingen sluit aan bij de wijze waarop de invulling van restruimtes rondom de bebouwingskernen in de Wieringermeer zijn opgelost. Ook is een parallel te trekken naar het Sluitgatbos; een boscomplex aan de rand van de polder met vergelijkbare maten. De watercompensatie wordt ondergebracht in een verruimd slotenpatroon en/of in de boscomplexen (natte bossen).

Alternatief 3: Dijkzoombos

Kenmerken:

- inpassing op niveau van landschappen (Westfriesland vs. Wieringermeer)
- gebaseerd op accentuering van de randzone

Zonder schroom wordt het glas optimaal in het gebied gelegd. De ontwikkeling wordt als integraal onderdeel van agricultuur in de Wieringermeer beschouwd en zo open en bloot getoond. Naar het oude land wordt het zicht gesloten. De zuidelijke zone wordt begrensd door bomenrijen en boscomplexen. Hierdoor ontstaat een samenhangende gevarieerde dijkzoom. Op een overeenkomstige wijze als het Robbenoordbos wordt ook bos geplant op de plek waar de vaarten samenkomen. Deels kunnen daarin woningen worden ondergebracht en kan er gerecreëerd worden. Watercompensatie vindt in grote vijvers langs de snelweg plaats.

5 Eerste indicatie van de milieueffecten

5.1 Inleiding

De beschrijving van de milieueffecten vindt plaats aan de hand van de milieuaspecten (tevens planelementen) water, groen, ontsluiting / verkeer en landschappelijke vormgeving. Deze aspecten zijn aangevuld met de niet-ruimtelijke aspecten zoals geluid en energie. Per aspect wordt een eerste indicatie van de milieueffecten gegeven en wordt aangegeven of er naar verwachting zinvolle varianten mogelijk zijn die een relatie hebben met dit aspect.

In het kader van het MER zullen deze aspecten verder worden onderzocht en uitgewerkt. De resultaten zullen in het MER worden opgenomen. Voor een aantal aspecten zal daarnaast ook een apart document worden opgesteld.

5.2 Water

Algemeen

Op dit moment wordt de Watertoets gevolgd. De Watertoets is een procedure waarbij alle betrokken overheden gezamenlijk bekijken of een plan of initiatief invloed heeft op het watersysteem. Daarbij wordt het watersysteem bekeken aan de hand van 11 thema's, waaronder wateroverlast, watervoorziening, volksgezondheid en oppervlaktewaterkwaliteit.

Bij het uitvoeren van de Watertoets blijkt dat de belangrijkste thema's ten aanzien van water zijn:

- waterberging / wateroverlast;
- en riolering.

Waterberging / wateroverlast (in relatie tot grondwaterstand)

Het plangebied is nu grotendeels onverhard. Bij de ontwikkeling van het project zal het gebied grotendeels worden verhard door onder andere de daken van de glastuinbouwbedrijven. Het regenwater wordt via de daken in het oppervlaktewater opgevangen en wordt geborgen in de bodem. Dit heeft gevolgen voor de afvoer van regenwater en voor de grondwaterstand in het gebied.

Voor verharding is compensatie nodig in de vorm van de aanleg van extra oppervlaktewater. Dit zal bij de planvorming worden uitgewerkt.

De hoeveelheid oppervlaktewater die hiervoor moet worden aangelegd ter compensatie van de verharding is van meerdere factoren afhankelijk: van de zogenaamde drooglegging (de afstand tussen grond (maaiveld) en het grondwater) en de inundatienorm (de norm voor het aantal malen dat het gebied mag overstromen). Bij deze afweging speelt ook een eventuele peilverandering een rol omdat dit gevolgen heeft voor de drooglegging.

Een peilverlaging wordt niet overwogen. Dit zal namelijk tot gevolg hebben dat de brakke kwel vanuit de ondergrond zal toenemen en daardoor de kwaliteit van het oppervlaktewater zal verslechteren. Een peilverhoging kan eventueel wel een optie zijn. Over de eventuele peilverandering en de compensatie zal overleg worden gevoerd met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en de provincie.

Het ontwikkelen van varianten met betrekking tot de waterstructuur kan opgezet worden vanuit de wijze waarop omgegaan wordt met ‘afvoeren, vasthouden en bergen’.

Riolering

In het plangebied is geen riolering aanwezig. Door de nieuwe functie van het gebied zullen nieuwe afvalwaterstromen ontstaan: huishoudelijk afvalwater van de agribusinessbedrijven en de glastuinbouwbedrijven, eventueel proceswater van de agribusinessbedrijven, afstromend regenwater van verhardingen en daken en afvalwater van de glastuinbouwbedrijven. Om dit water op te vangen en te transporteren zal een rioolsysteem in het plangebied worden aangelegd. In het MER zal op de wijze waarop het rioleringsysteem aangelegd kan worden, worden ingegaan. De varianten die hierin mogelijk zijn betreffen: transporteren of lokaal zuiveren. Het overleg hierover met het Hoogheemraadschap vindt plaats gedurende het uitvoeren van de Watertoets.

Watervoorziening

Een ander aspect dat in het kader van het MER nog van belang is, is de watervoorziening. Glastuinbouwbedrijven gebruiken water voor het begieten van de gewassen. Aan dit gietwater worden hoge kwaliteitseisen gesteld. Glastuinbouwbedrijven verzamelen hiervoor vaak regenwater in een bufferbassin. De modernste bedrijven, waar het plan zich op richt, verbruiken nog maar heel weinig gietwater. Het niet verbruikte gietwater wordt namelijk opgevangen, gezuiverd en hergebruikt binnen het bedrijf. Bij de planuitwerking zal op de gietwatervoorziening worden ingegaan.

5.3 Groen en ecologie

De aanleg en gebruik van het terrein voor grootschalige glastuinbouw en het terrein voor agribusiness en logistiek heeft waarschijnlijk gevolgen voor de bestaande groenstructuur en de eventueel aanwezige natuurwaarden. Geluid- en lichthinder kan de aanwezige dieren verstoren. Het is van belang ook rekening te houden met verstoring tijdens de werkzaamheden om het gebied tot ontwikkeling te brengen, dus moet rekening worden gehouden met bijvoorbeeld broed- of voortplantingseizoenen van bepaalde soorten.

Ten behoeve van de ontwikkeling van de locatie is al een natuurtoets uitgevoerd (de rapportage is in concept gereed). In de natuurtoets zijn de natuurwaarden en het voorkomen van bijzondere beschermde planten en diersoorten in beeld gebracht. De conclusie vanuit de natuurtoets is dat natuurbeleid en –wetgeving en de waargenomen natuurwaarden geen belemmering vormen voor de aanleg van projectlocatie. De percelen maken geen onderdeel uit van een beschermd natuurgebied. Wel zal voor een aantal planten- en diersoorten ontheffing moeten worden aangevraagd in het kader van de Flora- en faunawet, dat betreft: zwanebloem, bosspitsmuis, veldmuis, waterspitsmuis, bosmuis, dwergmuis, haas, huisspitsmuis, woelrat, mol, dwergspitsmuis, egel, groene kikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.

De ontwikkeling van het project biedt aan de andere kant ook kansen voor groen en ecologische waarden. Bij de inrichting van het gebied zal een groenstructuur worden aangelegd. In de alternatieven, die zijn opgenomen in hoofdstuk 4, is de groenstructuur één van de elementen waarmee ruimtelijke variatie in het ontwerp wordt gebracht.

De groene elementen kunnen zo worden ingericht dat deze naast een landschappelijke waarde ook een natuurwaarde hebben. De inpassing van de ecologische zones in het plangebied is hierbij een belangrijk aandachtspunt; deze zones staan aangegeven in figuur 3.1.

5.4 Verkeer en vervoer

De realisatie van grootschalige glastuinbouw, agribusiness en logistiek leidt tot een toename van het verkeer binnen het plangebied en een toename van het verkeer vanuit het plangebied naar elders. Het betreft:

- vrachtverkeer tussen de glastuinbouwbedrijven en agribusinessbedrijven;
- vrachtverkeer vanuit het plangebied naar afnemers;
- woon-werkverkeer van en naar de bedrijven.

Op basis van kengetallen wordt voorsnog indicatief berekend dat dit een toename betekent van 5.000 à 10.000 verkeersbewegingen per dag. Er zal vooral sprake zijn van verkeer van en naar het zuiden via de A7, binnen het gebied zal de invloed naar verwachting beperkt zijn. De verkeerstoename wordt in het MER meer in detail onderzocht, evenals de gevolgen met betrekking tot de geluidsbelasting van die verkeerstoename.

De ontsluiting is een belangrijk onderwerp in de planvorming, vanwege de verwachte toename van verkeersintensiteiten. De ontsluitingsweg voor het agribusinesssterrein in de hoek A7-N239 zal een grote rol gaan vervullen in de ontsluiting van het plangebied.

Bij het opstellen van de Ontwikkelingsvisie is er vanuit gegaan dat voor de ontsluiting zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van de bestaande wegen, hierdoor blijft de oorspronkelijke wegenstructuur dus behouden.

Bij de verdere planuitwerking spelen onder andere de volgende overwegingen een rol:

- op welke wijze moet de kruising N239 met de ontsluiting van het plangebied worden aangepast;
- is een tweede aantakking van het zuidelijke deel van het plangebied op de N239 noodzakelijk;
- is opwaardering van de Koggenrandweg noodzakelijk;
- is de bestaande verbinding tussen het zuidelijk deel en het noordelijk deel langs de A7 afdoende of is een nieuwe brug over de Westfriesche Vaart noodzakelijk;
- kan het noordelijk deel van het plangebied worden ontsloten via een noordelijke ontsluiting, bijvoorbeeld via de N240 en is dit wenselijk;
- kan gebruik gemaakt worden van de bestaande wegenstructuur zoals het uitgangspunt van het initiatief is of moet op sommige plaatsen delen nieuwe weg worden ontwikkeld;
- zijn er aanvullende maatregelen nodig om de bestaande wegen te laten voldoen aan de nieuwe functies binnen het gebied, bijvoorbeeld opwaardering Wagenpad.

Andere aandachtspunten in het MER zijn verkeersveiligheid, het scheiden van verkeersstromen en parkeren (laden en lossen) bij bedrijven en duurzame mobiliteit.

5.5 Landschappelijke vormgeving

Door de aanleg van grootschalige glastuinbouw en een bedrijventerrein voor agribusiness en logistiek zal het aanzien van het plangebied ingrijpend veranderen. De landschappelijke verandering wordt voor een groot deel bepaald door de manier waarop het project wordt vormgegeven.

In de Ontwikkelingsvisie wordt een drietal belangrijke structurerende elementen genoemd: de A7, de Westfriesche Vaart en de dijkzone (de zone tussen de Westfriesche Omringdijk en de Oudelandertocht).

De pragmatische en planmatige opzet van de Wieringermeer vormt een belangrijke inspiratiebron voor de uitwerking van het plan. Het ligt voor de hand langs de A7 representatieve bebouwing te plaatsen en hier plaats te bieden aan agribusinessbedrijven.

In de Ontwikkelingsvisie zijn drie voorbeelduitwerkingen gemaakt welke alternatieven in het MER zullen vormen. Bij het opstellen van de voorbeelduitwerkingen bleek dat de grootschalige glastuinbouw (bedrijven van 20 tot 80 ha) in feite de plaatsing van de agribusiness dicteert. Hierdoor is in de drie alternatieven dezelfde plaatsing van het agribusiness terrein opgenomen.

In een nadere uitwerking van deze uitwerking en bij het ontwikkelen van het Meest Milieuvriendelijk Alternatief en het vaststellen van het Voorkeursalternatief kan met verschillende elementen worden ‘gespeeld’:

- het al dan niet ‘inpakken’ van de glastuinbouw in een randzone met bebouwing en / of groen;
- de manier waarop nieuwe wateroppervlakken, die nodig zijn voor de compensatie van de verharding, worden vormgegeven;
- het al dan niet aansluiten van de glastuinbouw op de bestaande verkaveling;
- het al dan niet door groenzones benadrukken van (het verspringen van) de verkavelingsrichting;
- het invullen van de overhoeken die door inpassing van de grootschalige ontwikkeling ontstaan met functies als wonen, natuur, water en / of (glastuinbouw gelieerde) bedrijvigheid.

In het MER zullen deze elementen worden uitgewerkt als varianten op de alternatieven.

5.6 Overige milieueffecten

In het Plan van Aanpak dat door de initiatiefnemer is opgesteld ten behoeve van een voortgaande aanpak van de ontwikkeling, is aangegeven welke aspecten nader onderzocht worden. In het Plan van Aanpak zijn behalve de hiervoor genoemde aspecten, andere ruimtelijke aspecten, aspecten met ruimtelijke consequenties en aspecten genoemd die meer betrekking hebben op het milieu.

De andere aspecten die nader onderzocht worden zijn:

- bodem en archeologie (bodemtoets)
- energie en duurzaam bouwen en efficiënt ruimtegebruik;
- landbouw (Landbouw Effect Rapportage);
- licht;
- geluid;
- externe veiligheid.

De resultaten van deze onderzoeken zullen in het MER worden meegenomen in de variantenontwikkeling en / of in de effectbeschrijving van de alternatieven.

Bodem

Bij de ontwikkeling van het gebied zal grondverzet moeten plaatsvinden ten behoeve van de aanleg van wegen, watergangen, riolering en dergelijke. Door deze activiteiten zal het bodemprofiel verstoord worden. Een meerderheid van de telers zal op substraat of op tafels telen, dus niet in de grond. Naar verwachting zal daardoor per saldo de belasting van de bodem met meststoffen afnemen.

Op het bedrijventerrein zal ook grondverzet plaatsvinden tijdens de ontwikkeling van het terrein. Nadat het terrein ontwikkeld is, zal er geen invloed meer zijn op de grond.

Bij het ontwikkelen van het gebied is het van belang inzicht te hebben in eventuele bodemvervuiling. Het voorkomen van vervuiling kan van invloed zijn op de ontwikkeling. Op dit moment wordt een historisch bodemonderzoek uitgevoerd.

Archeologie en aardkundige waarden

Op dit moment wordt een bureaustudie naar de archeologische waarden in het gebied uitgevoerd, waarvoor ook een veldbezoek wordt gedaan. De resultaten van het onderzoek worden meegenomen in het opstellen van het MER.

Energie en duurzaam bouwen en efficiënt ruimtegebruik

Er wordt een energievisie opgesteld, waarmee inzicht verkregen wordt in de mogelijkheden om te komen tot een optimale energie-infrastructuur en een energieprestatie. De kansen voor de toepassing van energiebesparing en CO₂-reductie worden onderzocht.

Aspecten die verder onderzocht worden zijn onder andere: restwarmte-uitwisseling, mogelijke vormen van duurzame energie (windenergie, zonne-energie, energiewinning uit biomassa). Een ander aspect is het minimaliseren van transportafstanden door het stroomlijnen van transporten.

Ten aanzien van duurzaam bouwen worden de mogelijkheden onderzocht voor glastuinbouw, agribusiness en logistiek. Op locatieniveau wordt gezocht naar de mogelijkheden voor efficiënt ruimtegebruik.

De resultaten uit het onderzoek worden meegenomen in het MER.

Landbouw: Landbouw Effect Rapportage

De directe en indirecte effecten van de ingreep op het landbouwkundige gebruik van het gebied en de omgeving zullen in kaart worden gebracht in een Landbouw Effect Rapportage (LER), die parallel aan het MER zal worden opgesteld. Hiertoe is samen met de WLTO (Westelijke Land- en Tuinbouw-Organisatie) en provincie Noord-Holland besloten. De resultaten van het LER worden ingebracht in het MER.

Geluidhinder

Door toename van het verkeer zal de geluidbelasting in het gebied toenemen. Hierop zal in het MER worden ingegaan.

Lichthinder

Lichthinder door kassen staat volop in de belangstelling. In de praktijk is de lichthinder sterk afhankelijk van het teelttype en klimaatregeling (toepassing schermen). Er zijn verschillende mogelijkheden om lichthinder te beperken. Uitgangspunt is zo groot mogelijke beperking van lichtuittreding voor alle alternatieven en voldoen aan wetgeving en afspraken uit het convenant. Het convenant komt voort uit LTO, Stichting Natuur en Milieu en Platform Lichthinder en betreft het besluit om vanaf 1 januari 2006 de lichthinder sterk te beperken. Het convenant heeft betrekking op 100% afschermen van de zijgevels en 95% aan de bovenzijde van de kassen. Wanneer dit wettelijk vastgelegd wordt, heeft iedere tuinder de plicht hieraan te voldoen. Op dit moment wordt gezocht naar mogelijkheden om aan deze eisen te voldoen, de verwachting is dat deze voor 1 januari 2006 op de markt beschikbaar zijn. In het MER wordt ingegaan op de maatregelen die genomen moeten worden in het kader van lichthinder.

Externe veiligheid

De randvoorwaarden en beperkingen vanuit bestaande inrichting zoals het gascompressorstation, de centrale afvalverwerking, grasdrogerij Hartog, de A7 en andere wegen en de gastransportleiding (66 bar) worden onderzocht. Daarnaast worden de consequenties onderzocht van de ontwikkeling van de 'Poort van de Wieringermeer' op de (toekomstige) ontwikkeling van bestaande bedrijven. Om een en ander goed inzichtelijk te krijgen zal overleg plaatsvinden met de betreffende bedrijven.

6 Achtergronden besluiten in het kader van m.e.r. Wieringermeer

6.1 Beleidsontwikkelingen

De ambities van de provincie Noord-Holland ten aanzien van de ontwikkeling van glastuinbouw heeft zij vastgelegd in haar Streekplan Noord-Holland Noord (vastgesteld 25 oktober 2004). Het initiatief van de provincie sluit naadloos aan bij de ruimtelijke ontwikkelingen zoals die zijn geschetst in de ontwikkelingsvisie voor het buitengebied van de Wieringermeer: 'Wieringermeer... de ontbrekende schakel?' (september 2002). In deze visie is in het zuidoostelijk deel van de Wieringermeer de ontwikkeling van een agribusinesssterrein en een glastuinbouwlocatie geprojecteerd.

De provincie voorziet op de langere termijn een toename van het netto glasareaal van de huidige circa 450 ha in Noord-Holland Noord tot totaal circa 1.100 ha in 2030. Deze groei is ondermeer het gevolg van autonome groei en van het bieden van ruimte die nodig is voor de landelijke herstructurering van de glastuinbouw.

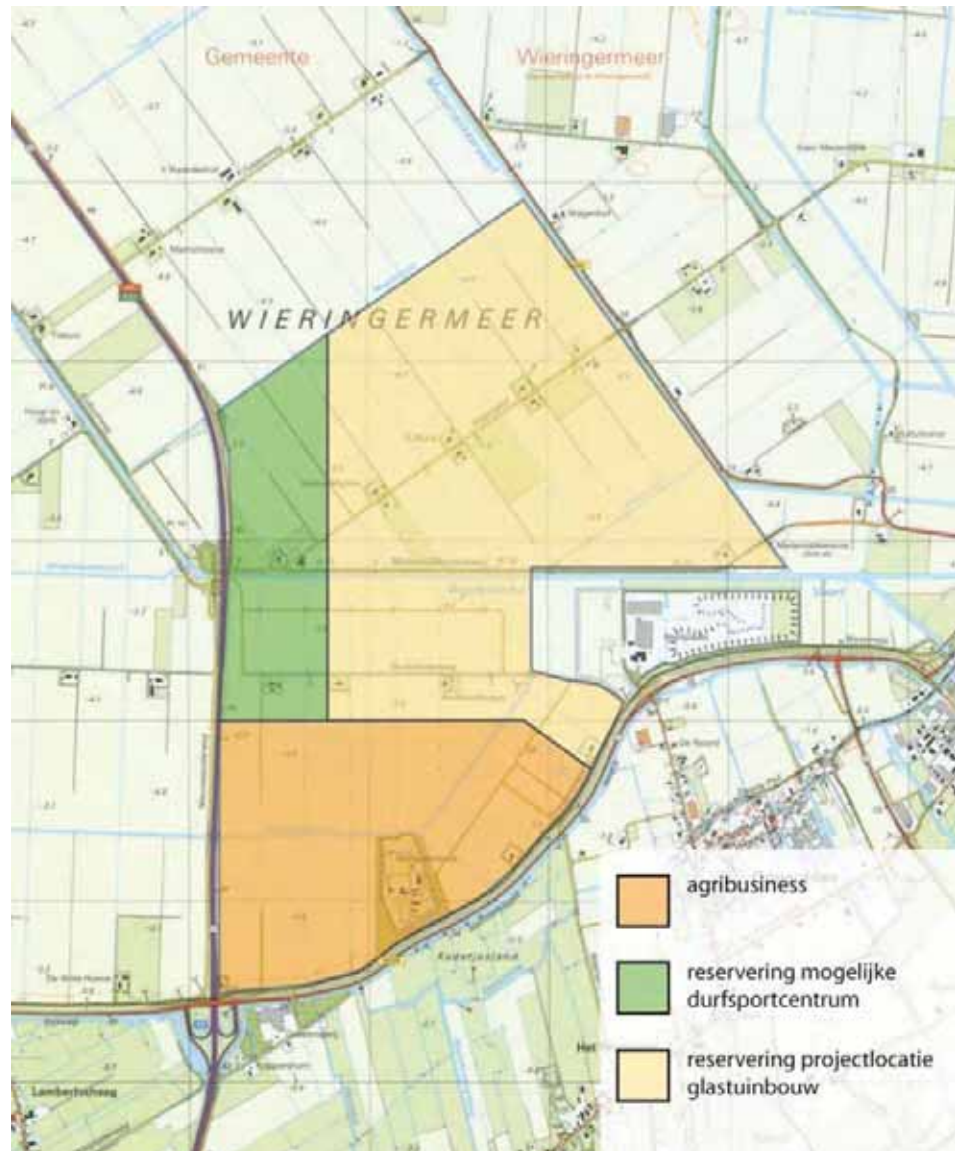
Het Streekplan Noord is in definitieve vorm nog niet beschikbaar. Op dit moment wordt het Streekplan gevormd door het Ontwerp-Streekplan, de Nota van Beantwoording, de Statenvoordracht en de aangenomen amendementen en moties bij de behandeling van het Ontwikkelingsbeeld in Provinciale Staten.

Ontwerp-Streekplan

In het Ontwerp-Streekplan Noord-Holland Noord is een kaart met het planologisch beleidskader 2004- 2014 opgenomen. In deze kaart is het gebied aangegeven waarbinnen de ontwikkeling van glastuinbouw en de ontwikkeling van het bedrijventerrein agribusiness en logistiek kan plaatsvinden. Door de provincie is aangegeven dat de interne begrenzingen die op de streekplankaart voor glastuinbouw, agribusiness en logistiek zijn aangegeven niet 'vast' zijn. Er is onderlinge verschuiving van de grenzen mogelijk, er moet echter wel voldaan worden aan de hoeveelheid areaal te realiseren glastuinbouw en agribusiness zoals dat is vastgelegd. Nadere invulling kan plaatsvinden middels uitwerking door de gemeente; dit betreft ook de gedachte achter het Ontwikkelingsbeeld, namelijk het streven naar ontwikkelingsplanologie.

In de tekst van het Streekplan is een aantal passages opgenomen die de ontwikkeling van grootschalige glastuinbouw en agribusiness in de Wieringermeer onderbouwen. Zo wordt gesteld dat de glastuinbouw een sector is die opereert op een internationale markt en die deze belangrijke positie moet behouden door levering van hoge kwaliteit, innovatief vermogen en specialisatie. De opgave die de provincie zichzelf stelt is het behoud en de versterking van de sector door het bieden van ruimte, zonder dat voorkomende problemen op het milieu worden afgewenteld. In het Ontwerp-Streekplan wordt

aangegeven dat een sterke land- cq. glastuinbouw vraagt om sterke agribusinesscomplexen: “Wij streven naar het zodanig bijeenbrengen van agrarische activiteiten dat toelevering, teelt, distributie, handel en verwerking in ruimtelijke samenhang plaatsvinden”.

Figuur 5.1: Kaart uit het Ontwerp-Streekplan,

Nota van Beantwoording Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord

De provincie geeft aan dat het bij de ontwikkeling van de glastuinbouwlocatie in de zuidoosthoek van de Wieringermeer van belang is dat eerst de vestigingsmogelijkheden van het Grootslag worden benut. Alleen als kan worden aangetoond dat vestiging in het Grootslag voor een categorie glastuinbouwbedrijven onvoldoende ontwikkelingsmogelijkheden biedt, wil de provincie van deze lijn afwijken. In de Wieringermeer wordt bedoeld op metaalbedrijven die binnen de bestaande verkavelingstructuur van Grootslag over onvoldoende armslag kunnen beschikken. De provincie onderkent de landschappelijke effecten van een glastuinbouwlocatie, en zij hecht dan ook aan een goede landschappelijke inpassing. In de vereiste milieu effectrapportage moet hier aandacht aan worden besteed.

Voor de voorgenomen ontwikkeling van een agribusinesssterrein in glastuinbouw moet een LER (Landbouw Effect Rapportage) worden opgesteld. Daarbij zullen ook de mogelijke effecten voor het teeltgebied van de Opperdoezer Ronde in kaart moeten worden gebracht. Binnen de grenzen van het aangegeven bedrijventerrein voor agribusiness en logistiek en het glastuinbouwgebied kan de gemeente een eigen ontwerp ontwikkelen voor de locatie van deze functies.

Ten aanzien van durfsport wordt benoemd dat in Noord-Holland behoefte bestaat aan een permanente motorcrosslocatie. De provincie heeft de twee meest geschikte locaties in het Ontwikkelingsbeeld opgenomen als zoekgebied. Het eigenlijke ruimtebeslag zal slechts circa 10% van de aangemerkte gebieden beslaan. De provincie wil vasthouden aan de aangegeven zoeklocatie.

Statenvoordracht Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord

Bij de voorgenomen glastuinbouwlocatie in de Zuidoosthoek van Wieringermeer houdt de provincie vast aan de lijn dat eerst de vestigingsmogelijkheden van het Grootslag worden benut. Alleen als aangetoond kan worden dat het Grootslag onvoldoende ruimte heeft voor grootschalige bedrijven kan van deze lijn worden afgeweken. Ten aanzien van het terrein voor agribusiness en logistiek wordt aangegeven dat een LER moet worden opgesteld.

In de Statenvoordracht is opgenomen dat de provincie het motorcrossterrein op zo kort mogelijke termijn daadwerkelijk wil realiseren. In de voordracht is opgenomen dat: 'de locatie nader wordt bepaald door middel van een uitwerking van het Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord door Gedeputeerde Staten, deze uitwerking dient binnen een termijn van 2 jaar na vaststelling van het Ontwikkelingsbeeld gereed te zijn'.

Aangenomen amendementen en moties Provinciale Staten

De tekst uit de Nota van Beantwoording en de Statenvoordracht ten aanzien van glastuinbouw en het bedrijventerrein voor agribusiness en logistiek blijft wel gehandhaafd.

Bij de behandeling van het Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord door Provinciale Staten zijn de beide locaties voor een durfsportcentrum van de juridische kaart geschrapt.

6.2 Milieu-effectrapportage

Verplichting tot het doorlopen van de m.e.r.-procedure

Volgens het Besluit Milieu-effectrapportage 1994, Bijlage, C-lijst, is de m.e.r.-plicht van toepassing op de aanleg van een glastuinbouwgebied, in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een glastuinbouwgebied met een oppervlakte van 100 hectare of meer.

Voor een bedrijventerrein geldt dat een m.e.r.-plicht bestaat als een terrein groter is dan 150 hectare; een bedrijventerrein groter dan 75 hectare is opgenomen op de D-lijst in het Besluit Milieu-effectrapportage 1994. Er geldt dus ook geen m.e.r.-beoordelingsplicht voor het bedrijventerrein.

Voor het initiatief van Samenwerking Grontmij en B&G BV is met betrekking tot glastuinbouw dus de m.e.r.-plicht van toepassing. Aangezien het een integrale ontwikkeling betreft van agribusiness, logistiek en grootschalige glastuinbouw zal voor het gehele terrein een m.e.r. procedure doorlopen worden.

De m.e.r.-procedure wordt doorlopen bij het besluit dat als eerste voorziet in de aanleg van de projectlocatie voor grootschalige glastuinbouw en de aanleg van het bedrijventerrein voor agribusiness en logistiek. In dit geval is dat de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan dat nodig is om het terrein te kunnen realiseren. Dit valt onder de bevoegdheid van de gemeente Wieringermeer.

Doel van de m.e.r.-procedure

Het doel van de m.e.r.-procedure is om het milieu een volwaardige plaats in de besluitvorming te geven. De m.e.r.-procedure wordt doorlopen als ondersteuning van de besluitvorming over het bestemmingsplan.

Het verdere verloop van de m.e.r.-procedure

De m.e.r.-procedure is gestart met het indienen van deze startnotitie. Deze startnotitie is ter visie gelegd en aan de commissie voor milieu-effectrapportage (m.e.r.-commissie) verzonden.

De m.e.r.-commissie formuleert adviesrichtlijnen waarin is omschreven welke inhoud het MER moet krijgen. De m.e.r.-commissie houdt hierbij rekening met de inspraakreacties op de startnotitie.

Op grond van de adviesrichtlijnen zal de gemeente Wieringermeer haar richtlijnen vaststellen voor de inhoud van het MER.

Vervolgens wordt het Milieu-effectrapport (MER) opgesteld. Het MER beschrijft het initiatief, de alternatieven die hiervoor zijn ontwikkeld en de milieueffecten van de verschillende alternatieven.

Het MER wordt ingediend bij het Bevoegd Gezag en ter visie gelegd. Daarna toetst de m.e.r.-commissie of de inhoud van het MER past bij de vastgestelde richtlijnen.

6.3 Bestemmingsplan

Het plangebied heeft op dit moment de bestemming agrarisch gebied (Bestemmingsplan buitengebied 1996, partiële herziening 1999). Voor de aanleg van grootschalige glastuinbouw, agribusiness en logistiek zal specifiek voor dit gebied een bestemmingsplan opgesteld worden.

De bestemmingsplanprocedure verloopt in de volgende stappen:

1. vaststellen van voorontwerpbestemmingsplan;
2. inspraak op voorontwerpbestemmingsplan, conform artikel 6a van de Wet op de Ruimtelijke Ordening en het overleg ex artikel 10 van het Besluit op de Ruimtelijke Ordening;
3. vaststellen ontwerpbestemmingsplan, rekening houdend met de inspraakreacties;
4. inspraak op ontwerpbestemmingsplan;
5. aanpassen ontwerpbestemmingsplan, rekening houdend met de inspraakreacties;

6. vaststellen bestemmingplan door gemeente;
7. goedkeuring bestemmingsplan door provincie.

Het MER zal gelijktijdig met het voorontwerpbestemmingsplan ter visie worden gelegd.

Literatuurlijst

1. Notitie 'Ruimte voor de Glastuinbouw', provincie Noord Holland, maart 2003.
2. 'Wieringermeer... de ontbrekende schakel?', een studie naar de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden tot 2020, gemeente Wieringermeer, provincie Noord Holland, (september 2002).
3. Ontwerp-Streekplan Noord Holland Noord, Ontwikkelen met kwaliteit, ruimtelijke samenhang op uitvoering gericht, 2003.
4. Nota van Beantwoording op het Ontwerp-Streekplan, provincie Noord-Holland, 11 mei 2004.
5. Verslag en amendementen op het Ontwerp-Streekplan bij de bespreking door GS, oktober 2004.
6. Beleidsnota Natuur en Landschap, provincie Noord Holland, 1993.
7. Statenvoordracht Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland, provincie Noord-Holland, 17 augustus 2004.
8. Streekplan Noord-Holland Noord, partiële herziening streekplan Noord-Holland Noord / Glastuinbouwlocatie Het Grootslag, mei 2000.
9. Ontwikkelingsvisie 'De Poort van de Wieringermeer', Samenwerking Grontmij en B&G BV, november 2004.